

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžo/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 7016200742
Dátum vydania rozhodnutia: 13.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7016200742.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a zo sudcov JUDr. Sone Langovej a JUDr. Jozefa Milučkého v právnej veci navrhovateľky: N. U., O., právne zastúpená: JUDr. Michaela Mihalcová, advokátka, Fatranská 2/E, Košice, proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Košice, Moyzesova 18, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 342/2016-KaKE, R. z. 22444/2016 zo dňa 18. mája 2016, v konaní o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sp/20/2016-24 zo dňa 7. októbra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sp/20/2016-24 zo dňa 7. októbra 2016 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu sp. zn. 342/2016-KaKE, R. z. 22444/2016 zo dňa 18. mája 2016 a navrhovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania. Odporca predmetným rozhodnutím navrhovateľke nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci s poukazom na § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“). Vo veci, s ktorou sa navrhovateľka obrátila na Centrum právnej pomoci nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, čím žiadateľka nesplnila jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že dovolanie a mimoriadne dovolanie ako mimoriadne opravné prostriedky sú prípustné len za splnenia všetkých zákonných podmienok, ktoré sú veľmi striktné vymedzené a zdôrazňujú mimoriadnosť týchto opravných prostriedkov. V konaní vo veciach správneho

súdnicstva je však opravný prostriedok prípustný, len ak je to výslovne uvedené v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Piata časť O.s.p. nepripúšťa podanie dovolania ani mimoriadneho dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v týchto veciach. Navyše proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu konajúcemu podľa piatej časti O.s.p. nie je prípustný žiadny opravný prostriedok. Vo veciach správneho súdnicstva Najvyšší súd SR nie je súdom dovolacím. V tomto smere správny súd poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 87/09-11 zo dňa 24. februára 2009, v ktorom Ústavný súd uviedol, že niet žiadnych právnych pochýb o skutočnosti, že dovolanie je v správnom súdnicstve neprípustné. Ústavný súd poukázal na to, že v civilnom dovolacom konaní dohliada Najvyšší súd SR prostredníctvom inštitútu dovolania na procesnú čistotu a jednotnosť rozhodovania v súdnych konaniach, ktorých podstatou je v zásade spor o súkromné právo prerokúvaný od začiatku na všeobecnom súde, oproti tomu je správne súdnicstvo preskúvaním zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy. Už správne súdnicstvo je kontrolou inej sústavy a tak zákonodarca nepovažoval za rozumné a účelné, aby kontrola verejnej správy bola ešte kontrolovaná prostredníctvom inštitútu dovolania. Okrem toho správne súdnicstvo nemusí byť zjednocované prostredníctvom dovolania, pretože druhostupňové rozhodovanie Najvyššieho súdu v správnom súdnicstve už túto funkciu plní. V tomto smere správny súd poukázal taktiež aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 208/08-73 zo dňa 01.10. 2009.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka odvolanie a žiadala, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na nové konanie a rozhodnutie. V dôvodoch odvolania namietala, že krajský súd sa nezaoberal skutočnosťou, že nemá finančné prostriedky na to, aby si hradila právne služby, a teda zastupovanie v súdnych konaniach z vlastných zdrojov. V právnej veci, v ktorej odporcu žiadala o určenie advokáta na zastupovanie nie je právne znalá, keďže nemá právnické vzdelanie a pri nepriznaní advokáta má za to, že utrpí ujmu na svojich právach. V predmetnej právnej veci sa navrhovateľka mieni domáhať ďalšieho prieskumu rozhodnutí sp. zn. 3S/6/2011, 3S/23/2013 Krajského súdu v Prešove, vo veci rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Spr/109/2009. Taktiež chce namietat' nedoručenie rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Spr/0/109/09, čím jej bolo odňaté právo na spravodlivý súdny proces. Taktiež sa chce domáhať vydania rozsudku, ktorým by bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Spr/0/109/09, rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/23/2013 a 3S/6/2013 a rozhodnutie Ministerstva spravodlivosti SR č. 42411.

Na záver navrhovateľka uviedla, že skutočnosťou prípadnej ujmy na jej právach sa krajský súd nezaoberal, iba sa priklonil k rozhodnutiu odporcu, jeho rozhodnutiu a tvrdeniam o zrejmej bezúspešnosti sporu. Navrhovateľka má však za to, že nepriznaním nároku na poskytnutie právnej pomoci bude ukrátená na svojich právach a z toho dôvodu považuje napadnuté administratívne rozhodnutie za nezákonné. Má za to, že správny súd vychádzal v celom konaní iba z tvrdení odporcu a nezohľadnil jej práva v plnom rozsahu a nezohľadnil ani jej stav materiálnej núdze.

III.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že krajský súd sa nemal zaoberať otázkou stavu materiálnej núdze navrhovateľky, keďže navrhovateľke nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci z iného dôvodu, a to z dôvodu zrejmej bezúspešnosti sporu, čím navrhovateľka nespĺnila jednu z kumulatívnych podmienok pre poskytnutie bezplatnej právnej pomoci. Úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok - 1/ že sa nachádza v stave materiálnej núdze; 2/ že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu; 3/ že spor prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ak je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch. Ak nie je splnená jedna z uvedených podmienok, nie je potrebné zaoberať sa ďalšími podmienkami.

Nepriznaním nároku na poskytnutie právnej pomoci pre zrejmu bezúspešnosť sporu nezaniká možnosť

žiadateľa, aby uplatnil svoj nárok na súde a súčasne požiadal o oslobodenie od platenie súdnych poplatkov a prípadne zväžiť, či sa neobrátí na Slovenskú advokátsku komoru so žiadosťou o informáciu o advokátoch, ktorí poskytujú bezplatnú právnu pomoc v zmysle § 24 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci Centrum znamená len to, že žiadateľovi v konkrétnom konaní nebude hrať náklady na právne zastúpenie štát zo štátneho rozpočtu. V tejto súvislosti odporca poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/36/2011, 5Sžo/56/2013, 8Sžo/59/2012, ako aj Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 253/2013 zo dňa 25.04.2013.

K námietke navrhovateľky týkajúcej sa nedoručenia rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Spr0/109/09, ďalej rozsudkov Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3S/23/2013 a sp. zn. 3S/6/2013 a rozhodnutie Ministerstva spravodlivosti SR č. 42411 odporca uviedol, že navrhovateľke bol rozhodnutím Centra právnej pomoci, kancelária Košice sp. zn. 11957/2016, r.z. 57564/2016 priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci a bola určená advokátka JUDr. N. G., so sídlom P. na jej zastupovanie v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorého predmetom má byť preskúmanie správnosti doručovania uvedených rozsudkov a rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti SR do vlastných rúk navrhovateľky.

Z uvedených dôvodov odporca navrhol, aby Najvyšší súd SR odvolanie navrhovateľky zamietol a napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo verejné vyhlásenie rozsudku oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. najmenej päť dní pred jeho vyhlásením, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 3 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní postupoval v zmysle § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. (Správny súdny poriadok), účinného od 01.07.2016, podľa ktorého sa konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov, t. j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok.

Najvyšší súd SR z obsahu súdneho a administratívneho spisu zistil skutkový stav, tak ako ho podrobne popísal krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktorý odkazuje a len na zdôraznenie dodáva, že navrhovateľka požiadala o priznanie právnej pomoci vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného súdom v rámci výkonu súdnej správy, pričom vec preskúmania zákonnosti rozhodnutia o skončení štátnozamestnaneckého pomeru navrhovateľky bola právoplatne skončená uznesením Najvyššieho súdu SR č. k. 4Sžo/54/2012-73 zo dňa 12.11.2012, ktorým súd odmietol odvolanie voči uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/6/2011-60 zo dňa 22.03.2012. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 30.11.2012. Navrhovateľka sa domáha ďalšieho prieskumu uvedených rozhodnutí mimoriadnym opravným prostriedkom, a to mimoriadnym dovolaním proti rozhodnutiam 3S/6/2011 a 3S/23/2013 vo veciach správneho súdnictva. Proti rozhodnutiam súdov v správnom súdnictve nie je prípustný mimoriadny opravný prostriedok, mimoriadne dovolanie, ktorého sa navrhovateľka domáha. Právoplatné rozhodnutia predstavujú prekážku právoplatne rozhodnutej veci, a teda vzhľadom na to, že navrhovateľka sa domáha prieskumu súdnych rozhodnutí spôsobom, ktorý nie je podľa platných právnych predpisov prípustný, nie je možné v tejto veci vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez

finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihladne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Podľa § 159 ods. 1, 2, 3 O.s.p. doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný.

Výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého.

Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Po zistení, že vo veci žiadosti o priznanie nároku na právnu pomoc je daná právomoc odporcu v zmysle § 3 zákona č. 327/2005 Z.z., pristúpil odporca k zisťovaniu, či sú naplnené aj ostatné zákonné požiadavky, vrátane toho, že nejde o prípad zrejmej bezúspešnosti konania. Dospel k záveru, že navrhovateľka nesplnila jednu z kumulatívne stanovených podmienok pre priznanie právneho zastúpenia, preukázanie, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu z dôvodu, že mimoriadnym dovolaním nie je možné napadnúť rozhodnutia, ktoré boli vydané správnymi orgánmi podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“).

Vzhľadom na vyššie uvedené možno konštatovať, že napadnuté rozhodnutie odporcu vychádzalo zo správne zisteného skutkového stavu a vo vzťahu k posudzovaným podmienkam na priznanie práva navrhovateľky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti. Odporca pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu postupoval v súlade s § 6 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 8 zákona č. 327/2005 Z.z.

Krajský súd vyhodnotil závery odporcu ako podložené a správne, preto aj podľa Najvyššieho súdu SR je namieste skonštatovať vecnú a právnu správnosť jeho hodnotenia, a teda aj vecnú správnosť výroku rozsudku prvostupňového súdu. Preto najvyšší súd rozsudok krajského súdu potvrdil (§ 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. a podľa § 219 ods. 1 O.s.p.).

Len na doplnenie k odvolaniu proti rozsudku krajského súdu uvádza, že navrhovateľka poukazovala na nemá finančné prostriedky na úhradu právnych služieb a keďže sa tým správny orgán a ani súd prvého stupňa nezaoberal, bola ukrátená na svojich právach. Táto skutočnosť však nebola dôvodom na nepriznanie bezplatnej právnej pomoci. Dôvodom na neposkytnutie právnej pomoci bola skutočnosť, že mimoriadne dovolanie, ktoré chce navrhovateľka v konaní vo veciach správneho súdnictva uplatniť nie je podľa platných právnych predpisov možné, a teda v konaní nie je vylúčená ich zrejma bezúspešnosť. Tieto dôvody boli rozhodujúce pre skonštatovanie zrejmej bezúspešnosti sporu ako jedného z dôvodov vylučujúcich priznanie právneho zastúpenia podľa zák. č. 327/2005 Z.z. Z ustanovenia § 159 ods. 3 O.s.p. vyplýva, že len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova. V prípade, ak je zistená zrejma bezúspešnosť sporu, správny orgán neskúma splnenie ďalších podmienok uvedených v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. Odporca v konaniach o poskytnutí právnej pomoci skúma, či by žiadatelia reálne mohli byť úspešní v spore, v ktorom žiadajú o poskytnutie právnej pomoci. Posúdenie tejto otázky patrí do právomoci odporcu, ktorý skúma každú vec individuálne a prihliada na osobitosti jednotlivých prípadov. O zrejmu bezúspešnosť ide najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., § 224 ods. 1, 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že navrhovateľke, ktorá nemala v konaní úspech, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.